

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Filipa Dienstbiera a JUDr. Lenky Kaniové v právní věci žalobce: **I. B.**, zastoupený Mgr. Ing. Vlastimilem Mlčochem, advokátem se sídlem Sekaninova 1204/36, 128 00 Praha 2 - Nusle, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR**, Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 17. 12. 2015, č. j. OAM-628/ZA-LE23-LE23-2015, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 21. 3. 2017, č. j. 2 Az 5/2016 – 26,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a řízení před městským soudem

[1] Rozhodnutím ze dne 17. 12. 2015, č. j. OAM-628/ZA-LE23-LE23-2015 (dále jen „rozhodnutí žalovaného“), žalovaný neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b, zákona č. 325/1999 Sb., o azylu ve znění pozdějších předpisů. Žalobce proti tomuto rozhodnutí podal žalobu u Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“). Namítal, že žalovaný ve svém rozhodnutí pochybil, pokud vycházel z nepřesných a neaktuálních zpráv o západní části Ukrajiny, kde dle něho jednoznačně sílí separatistické tendence a střetávají se tam geopolitické zájmy velmocí. Namítal, že vůči ukrajinské populaci by měl být uplatněn v rámci celé Evropské unie institut dočasné mezinárodní ochrany. Azylovým důvodem podle žalobce může být i nechuť jít do války a bojovat proti ukrajinským spoluobčanům nebo obyvatelům ruské státní příslušnosti v Doněcku a Luhansku. Žalobce rovněž uvedl, že má obavy o svůj život s souvislostí s bezpečností situací na Ukrajině a současně odmítá plnit brannou povinnost.

[2] Městský soud žalobu jako nedůvodnou zamítl. Podle soudu bylo v průběhu správního řízení dostatečně objasněno, že tvrzeným důvodem žádosti o udělení mezinárodní ochrany žalobce je obava z nástupu do armády a usmrcení v bojích. Žalobce pochází ze západní části Ukrajiny, přičemž žalovaný si zajistil dostatek aktuálních podkladů o bezpečnostní situaci na celém jejím území. Institut mezinárodní ochrany je pouze specifickým důvodem legalizace pobytu na území České republiky, z přesně vymezených důvodů, přičemž žalobce ve své žádosti ani při pohovoru neuvedl skutečnosti, pro které by mu mohl žalovaný udělit azyl podle § 12 písm. a) či b) zákona o azylu. Rozhodnutí o udělení azylu z humanitárních důvodů

dle § 14 azylového zákona je věci správního uvážení, přičemž žalobce nikdy netvrdil skutečnosti, pro které by mu mohl být humanitární azyl udělen. Rovněž možnost udělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu žalovaný přesvědčivě zdůvodnil i s ohledem na aktuální bezpečnostní situaci v zemi původu. Udělení azylu podle § 14b zákona o azylu není možné, neboť žádnému z rodinných příslušníků žalobce ve smyslu odstavce 2 nebyl udělen azyl.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[3] Žalobce (dále též „stěžovatel“) napadá rozsudek městského soudu kasační stížností z důvodů, které podřadil pod § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatel rozporuje závěry městského soudu k charakteru konfliktu na Ukrajině, k postavení armády v konfliktu, k hodnocení bezpečnostní situace na území Ukrajiny a rozporuje rovněž právní názor, že je rozhodování o mezinárodní ochraně v diskreční pravomoci žalovaného.

[4] Podle stěžovatele je používání pojmu totální válka příhodné spíše pro války vedené totalitními režimy 20. století, které nutily obyvatelstvo k totálnímu nasazení bez jakéhokoliv kompromisu či diskuze. To s sebou ovšem přinášelo i vysoké náklady pro samotný stát. V této souvislosti poukazuje stěžovatel na odlišný charakter válečných konfliktů dnešní doby, totiž že nyní již mocnosti prosazují levnější způsob agrese (např. prostřednictvím nasazení bojových jednotek v lokálních konfliktech, přičemž státní armáda se přidá k jedné straně konfliktu – jako je tomu např. v Sýrii). Stěžovatel proto setrvává na své argumentaci, že se na území Ukrajiny jedná o tzv. hybridní válku, v rámci které Ruská federace prosazuje své geopolitické zájmy. Analýza konfliktu na Ukrajině obsažená ve zprávách, z nichž žalovaný vycházel, je proto nepřesná a neodpovídá realitě. Jedná se o hlubší civilizační konflikt mezi Evropskou unií a USA o podobě demokracie a způsobu organizace výroby a zemědělství.

[5] Stěžovatel nechce bojovat proti ruskému obyvatelstvu na východě země, neboť jej vnímá jako své bratry. Ačkoliv je služba v armádě povinností každého občana, v případě Ukrajiny jde *de facto* o občanskou válku, přičemž každá ze stran konfliktu je podporována jinými mocnostmi. Podle stěžovatele účast občana státu v občanské válce *není* jeho občanskou povinností. Aktivní účastí v konfliktu by se podle názoru stěžovatele měla zhostit policie a armáda.

[6] Materiály, z nichž žalovaný opakovaně vychází a z nichž vycházel i v jeho případě, se v drtivé většině zabývají situací na území ovládaném separatisty a naopak ignorují bezpečnostní situaci na zbytku území Ukrajiny. Bezpečnostní situace se na Ukrajině od roku 2013 výrazně zhoršila, objevují se zde nová militární a paramilitární uskupení, jakým je např. Právý sektor. Také došlo k masivnímu vyzbrojení domácností palnými zbraněmi.

[7] Opakovaný judikatorní názor, že rozhodování o mezinárodní ochraně je v diskreční pravomoci žalovaného, neodpovídá pojetí společné azylové politiky Evropské unie. Stěžovatel se v závěru pozastavil nad tím, že podle oficiálních statistik společného evropského azylového systému je v zemích EU průměrně 45 % úspěšných žádostí, zatímco v České republice úspěšnost žadatelů osciluje mezi 1-2 %.

[8] Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti setrval na své dosavadní argumentaci v řízení před správními soudy a ztotožnil se s právními závěry městského soudu.

pokračování

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[9] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti nejprve hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Kasační stížnost je přípustná. Jedná se však o věc mezinárodní ochrany, a proto se podle § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, Nejvyšší správní soud takovou kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou.

[10] Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud podrobně vyloučil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, v němž interpretoval neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“. O přijatelnou kasační stížnost se dle výše citovaného rozhodnutí může jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[11] Stěžovatel se k důvodům přijatelnosti ve smyslu § 104a s. ř. s. v kasační stížnosti výslovně nevyjádřil. Z obsahu kasační argumentace ovšem vyplývá, že by se v případě stěžovatele mohlo jednat o čtvrtý typový případ ve smyslu výše citované judikatury, tj. zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do jeho hmotněprávního postavení. Nejvyšší správní soud k tomu uvádí, že se o zásadní právní pochybení může jednat mj. tehdy, pokud soud „*v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti*“ (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39).

[12] Lze přisvědčit stěžovateli, že se na území Ukrajiny jedná o lokální konflikt. Podle Nejvyššího správního soudu situace na Ukrajině není tak závažná, že by byly ohroženy všechny osoby na jejím území. Nejedná o tedy tzv. totální konflikt, jenž by dosahoval takové intenzity, že by byl každý civilista z důvodu své přítomnosti na území Ukrajiny vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy. Konflikt je izolovaný pouze ve východní části Ukrajiny, jeho intenzita i v dotčených oblastech výrazně klesá (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 2. 2016, č. j. 6 Azs 267/2015 – 23, ze dne 18. 9. 2015, č. j. 2 Azs 194/2015 – 28, ze dne 22. 7. 2015, č. j. 2 Azs 160/2015 – 43, ze dne 19. 5. 2016, č. j. 5 Azs 220/2015 – 35, či ze dne 8. 6. 2016, č. j. 2 Azs 118/2016 – 36).

[13] Podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu (za všechny např. rozsudek ze dne 13. 3. 2009, č. j. 5 Azs 28/2008 - 68, č. 1840/2009 Sb.), však *s výjimkou tzv. totálního konfliktu*, musí žadatel přicházející z místa méně intenzivního ozbrojeného konfliktu prokázat *dostatečnou míru individualizace*, a to zejména tím, že prokáže, že jsou u něj dány faktory (ať už osobní, rodinné či jiné), které zvyšují riziko, že terčem svévolného násilí spojeného s ozbrojeným konfliktem bude právě on (srov. také usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2011, č. j. 5 Azs 9/2011 – 85, či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 7. 2016, č. j. 2 Azs 127/2016 – 31). Stěžovatel těmito požadavkům nedostal, neboť jen v obecné rovině namítal obavy ze situace a dalšího vývoje na Ukrajině ve srovnání s možnostmi života v České

republice. Městský soud tedy při posouzení těchto otázek (ani co se týče skutkových zjištění) nijak nepochybil.

[14] K otázce azylové relevantnosti branné povinnosti se Nejvyšší správní soud vyjádřil v rozsudku ze dne 7. 8. 2012, č. j. 2 Azs 17/2012 – 44, kde uvedl: „*Samotné odmítání [branné povinnosti] odůvodněné obavy z pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu ještě nezakládá, a to ani tehdy, pokud by výkon vojenské služby byl spojen s rizikem účasti při bojových akcích ve válečném konfliktu.*“ Z těchto důvodů pak není dán ani důvod doplňkové ochrany podle § 14a odst. 1 písm. c) zákona o azylu. Branná povinnost je legitimní povinností občana vůči domovskému státu, akceptovaná i v mezinárodním měřítku, a službu v armádě při mobilizaci rozhodně nelze považovat za ohrožení svévolným násilím vyplývajícím z ozbrojeného konfliktu. Se stejným výsledkem byla posouzena azylová irelevantnost branné povinnosti například také v usneseních ze dne 17. 6. 2015, č. j. 6 Azs 86/2015 – 31, ze dne 22. 7. 2015, č. j. 2 Azs 160/2015 – 43, nebo ze dne 10. 9. 2015, č. j. 2 Azs 175/2015 – 34. Na těchto judikaturních závěrech přitom nic nemění ani argumentace stěžovatele, že se na území Ukrajiny jedná *de facto* o občanskou válku, v níž bezpochyby uplatňují své zájmy jednotlivé mocnosti prostřednictvím přímé podpory obou stran konfliktu.

[15] K namítané aktuální bezpečnostní situaci na Ukrajině se Nejvyšší správní soud v obecné rovině vyjadřoval již mnohokrát. Lze odkázat například na usnesení ze dne 18. 3. 2015, č. j. 3 Azs 237/2014 – 25, ze dne 31. 3. 2015, č. j. 4 Azs 15/2015 – 28, ze dne 30. 4. 2015, č. j. 9 Azs 13/2015 – 69, či ze dne 14. 5. 2015, č. j. 9 Azs 36/2015 – 36. V usnesení ze dne 15. 1. 2015, č. j. 7 Azs 265/2014 – 17, pak uvedl: „*(n) a Ukrajině (...) probíhající ozbrojený konflikt nedosahuje takové intenzity, že by každý civilista z důvodu své přítomnosti na území Ukrajiny byl vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy. Nutno upozornit, že se jedná o konflikt izolovaný pouze na východní části Ukrajiny, přičemž jeho intenzita i v dotčených oblastech výrazně kolísá.*“

[16] V souvislosti s namítanou bezpečnostní situací stěžovatel v obecné rovině poukázal rovněž na působení paramilitární organizace Právý sektor na území Ukrajiny, toto tvrzení však nijak neindividualizoval ani dále nerozvedl. V rozsudku ze dne 30. 9. 2015, č. j. 6 Azs 151/2015 – 36, se Nejvyšší správní soud v rámci posouzení kasační stížnosti zabýval působením Právého sektoru na území Ukrajiny, zejména s ohledem na potírání nezákonné činnosti hnutí ze strany státního aparátu. V daném případě došel k závěru, že Právý sektor je soukromou osobou (nestátním subjektem), v otázce obrany před ním lze vyhledat pomoc u policejních složek a u prokuratury, případně u útvaru vnitřní kontroly konkrétního policejního okrsku. Dále uvedl, že ukrajinská státní moc protiprávní jednání Právého sektoru nepodporuje, ukrajinské státní orgány naopak aktivně potírají nezákonnou činnost tohoto hnutí. V rozsudku ze dne 17. 12. 2015 č. j. 5 Azs 158/2015 – 24, pak Nejvyšší správní soud uvedl, že bombové útoky v Mukačevu a Lvově z července 2015, za které je Právý sektor odpovědný, byly ojedinělým incidentem kriminální povahy mezi radikálními stoupenci organizace a vládními úřady. Státní orgány aktivně potírají extremistické projevy tohoto ultrapravicového radikálního hnutí a nelze se proto ztotožnit s tím, že by se proti výhrůžkám z jeho strany nedalo domoci ochrany u ukrajinských státních orgánů. V nyní projednávaném případě proto kasační soud konstatuje, že z okolností projednávaného případu ani ze stěžovatelových tvrzení nevyplývá, že by aktuální situace byla odlišná.

[17] Městský soud zcela správně poukázal na to, že rozhodnutí o udělení azylu *z humanitárních důvodů podle § 14 azylového zákona* je věcí správního uvážení, přičemž soudy nemohou nahradit správní uvážení žalovaného vlastní úvahou o tom, zda žalobcem (stěžovatelem) uplatněné důvody žádosti o mezinárodní ochranu lze považovat za relevantní *z hlediska tohoto ustanovení.*

pokračování

Úkolem správních soudů je tedy přezkoumat, zda žalovaný řádně zjistil a následně přezkoumatelným způsobem posoudil komplexní situaci žadatele a přihlédl přitom k individuálním okolnostem jeho případu. Městský soud rozhodnutí žalovaného v tomto smyslu přezkoumal a neshledal přitom žádné jeho pochybení. Rovněž kasační soud se s těmito závěry ztotožňuje.

[18] Každý případ žádosti o mezinárodní ochranu je v souladu se společným evropským azylovým systémem posuzován individuálně. Argumentace stěžovatele nízkou procentuální úspěšností žadatelů o mezinárodní ochranu v České republice ve srovnání s průměrem členských států Evropské unie proto není relevantní.

[19] Rozhodnutí žalovaného vychází z aktuálních a relevantních *podkladů o celém území* Ukrajiny, jimž se rovněž městský soud v napadeném rozsudku rozsáhle věnoval. Rozhodnutí žalovaného neobsahuje ani jiné vady, k nimž je soud povinen přihlížet z úřední povinnosti. Stejně tak rozsudek městského soudu odpovídá požadavkům judikatury Nejvyššího správního soudu na jeho přezkoumatelnost (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 – 75; rozsudek ze dne 13. 6. 2007, č. j. 5 Afs 115/2006 – 91).

IV. Závěr a náklady řízení

[20] Všechny stěžovatelem namítané otázky již byly řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu, a to bezrozporně. Soud neshledal důvod pro judikaturní odklon ani žádné zásadní pochybení městského soudu, ať už v podobě nerespektování ustálené soudní judikatury, či ve formě hrubého pochybení při výkladu či aplikaci hmotného nebo procesního práva. Kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, a není tedy důvod pro její přijetí k věcnému projednání. Soud proto kasační stížnost podle § 104a s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[21] Výrok o náhradě nákladů řízení se při odmítnutí kasační stížnosti opírá o § 60 odst. 3, větu první, s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s, podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, pokud byla kasační stížnost odmítnuta.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. června 2017

JUDr. Marie Žišková
předsedkyně senátu